

ELEKTROSTYMULACJA MIĘŚNI GŁADKICH NACZYŃ LIMFATYCZNYCH I KRWIONOŚNYCH W TERAPII POURAZOWYCH OBRZĘKÓW TKANEK MIĘKKICH

Pourazowe obrzęki tkanek miękkich stanowią duży problem terapeutyczny, biorąc pod uwagę fakt, iż towarzyszy im ograniczenie ruchomości, osłabienie siły mięśniowej, a przede wszystkim ból. Kompleksowe postępowanie fizjoterapeutyczne nakierowane jest na odprowadzanie nadmiaru chłonki oraz zmniejszenie rozmiaru obrzęku, pobudzenie tworzenia obocznego krążenia oraz regenerację układu limfatycznego w miejscu urazu, a także utrzymanie prawidłowego zakresu ruchu w stawie i napięcia oraz siły mięśniowej.

Aparat do łagodnej elektrostymulacji mięśni naczyń limfatycznych i krwionośnych **BODYFLOW**® to jedno z najnowszych osiągnięć współczesnej fizjoterapii. Terapia z użyciem aparatu opiera się przede wszystkim na pobudzeniu przepływu krwi i limfy poprzez elektrostymulację mięśni gładkich naczyń krwionośnych i limfatycznych, ale także przy większych dawkach prądu – wspomaganie pompy mięśniowej poprzez elektrostymulację mięśni poprzecznie prążkowanych. Terapia ta wykazuje dużą skuteczność i kompleksowość.

W latach 2010 i 2011 w NZOZ KoMed w Łodzi przeprowadzono badania z użyciem aparatu **BODYFLOW**®, których celem była ocena wpływu stymulacji mięśni gładkich naczyń oraz mięśni poprzecznie prążkowanych kończyn dolnych na zanikanie pourazowych obrzęków tkanek miękkich, a także wzrost zakresu ruchomości stawu po doznanym urazie oraz na wzrost siły mięśni kończyny dolnej. Zakwalifikowano do nich pacjentów z pourazowymi obrzękami tkanek miękkich kończyn dolnych. Grupę badawczą stanowiło trzydziestu jeden (f) pacjentów w wieku od 13 do 83 lat. Pacjenci zostali zakwalifikowani do badań na podstawie diagnozy wystawionej przez specjalistę z dziedziny ortopedii i traumatologii. Pourazowe uszkodzenia tkanek miękkich w obrębie kończyn dolnych, które poddawano terapii, obejmowały niżej wymienione schorzenia:

18 (0,58f) obrażeń stawu kolanowego, w tym: zwichnięcie rzepki – 3, pourazowe wysiękowe zapalenie stawu kolanowego – 3, uszkodzenie więzadła pobocznego piszczelowego – 2, stłuczenie okolicy stawu kolanowego – 2, skręcenie stawu kolanowego – 2, wysiękowe zapalenie stawu kolanowego z uszkodzeniem więzadła pobocznego piszczelowego – 1, stłuczenie okolicy stawu kolanowego z uszkodzeniem więzadła pobocznego piszczelowego – 1, uszkodzenie łąkotki przyśrodkowej i częściowe łąkotki bocznej stawu kolanowego – 1, stan po złamaniu śródstawowym kości piszczelowej – 1, pourazowy zespół przeciążeniowy – 1, uszkodzenie mięśnia dwugłowego uda (naderwanie przyczepu dalszego): 13 (0,42f) obrażeń stawu skokowo-goleniowego, w tym: skręcenie stawu skokowego górnego – 4, stan po wygojonym złamaniu dwukostkowym podudzia – 3, stan po wygojonym złamaniu kostki bocznej podudzia – 2, stan po skręceniu stawu skokowego z wygojonym złamaniem kostki bocznej podudzia – 1, pourazowe wysiękowe zapalenie stawu skokowego – 1, pourazowe zapalenie kaletki okolicy kostki bocznej podudzia – 1, stłuczenie okolicy grzbietowej podudzia lewego – 1.

Pacjenci zostali poddani dziesięciodniowej terapii. Każdego dnia wykonywano pięć zabiegów elektrostymulacji w odstępach ok. 3 godzin; jeden z użyciem stacjonarnego urządzenia **BODYFLOW**® *CX1 Clinical* oraz cztery przenośnym aparatem **BODYFLOW**® *Portable P2CH*. Przy wszystkich obrażeniach wykorzystano lokalną (odcinkową) stymulację czteroelektrodową, gdzie dwa obwody terapeutyczne obejmowały miejsce poddawane terapii. Każdy z aparatów generował podczas elektrostymulacji impulsy monofazowe o przebiegu trójkątnym. Do terapii wykorzystywano program STANDARD, gdzie czas trwania impulsu wynosił 6 ms, czas trwania przerwy – 500 ms, częstotliwość generowanych impulsów – 1,52 Hz, a także występowała cyklicznie powtarzana zmienna polaryzacja impulsów stymulujących. Czas trwania zabiegu każdorazowo wynosił 20 min, zaś natężenie

prądu regulowane było odczuciami i komfortem pacjenta. Pracowano na dawkach w zakresie 5 – 30 mA. Wraz z kolejnymi zabiegami tolerancja chorych na natężenie prądu wzrastała, co wiązało się ze zwiększaniem stosowanej dawki.

Analizując efekty leczenia dotyczące stawu kolanowego poprzez porównanie badanych parametrów kończyny chorej do zdrowej i przyjęcie współczynnika istotności statystycznej $p=0,05$, stwierdza się średnie zmniejszenie obwodu udowego o 1,17 cm oraz kolanowego o 1,52 cm w dniu zakończenia terapii. Średni zakres zgięcia wzrósł o 26,62°, zaś ograniczenie wyprostu zmalało z 4° do 1,28°. Siła mięśniowa uległa znaczącej poprawie - zginaczy średnio o 0,86 w skali Lovetta, zaś prostowników o 0,75.

Biorąc pod uwagę parametry chorej kończyny przed i po terapii, obwód udowy drugi zmniejszył się średnio o 1,17 cm, kolanowy o 1,83 cm. Rozpatrując natomiast efekt czasu utrzymywania się efektu leczniczego – parametry uległy nieznaczącej zmianie. Obwód udowy drugi wzrósł średnio o 0,33 cm, kolanowy o 0,28 cm, zakres zgięcia zwiększył się średnio o 0,33°, wyprostu o 0,83°, natomiast siła zginaczy uległa poprawie średnio o 0,08 w skali Lovetta, zaś prostowników pozostała bez zmian.

Analizując efekty leczenia dotyczące stawu skokowego górnego poprzez porównanie kończyny chorej do zdrowej i przyjęcie współczynnika istotności $p=0,05$, stwierdza się średnie zmniejszenie obwodu G (pomiar obwodu śródstopia lub przez piętę) o 1,92 cm oraz goleniowego drugiego o 2 cm w dniu zakończenia terapii. Średni zakres zgięcia wzrósł o 10,77°, wyprostu o 4,46°, pronacji o 3,77° i supinacji o 5,47°. Siła mięśniowa uległa poprawie; zginaczy i prostowników średnio o 0,85 w skali Lovetta, zaś supinatorów i pronatorów o 0,89.

Biorąc pod uwagę parametry chorej kończyny przed i po terapii, obwód G zmniejszył się średnio o 2 cm, goleniowy drugi o 2,15 cm. Rozpatrując natomiast efekt utrzymywa-

nia się czasu efektu leczniczego – parametry uległy nieznacznej zmianie – obwody wzrosły średnio o 0,04 cm, co jest nieistotne statystycznie, zakres zgięcia zwiększył się średnio o 11,31°, wyprost o 4,54°, pronacji o 4,15°, supinacji o 6,23°, natomiast siła zginaczy, prostowników, supinatorów i pronatorów wzrosła średnio o 0,85 w skali Lovetta.

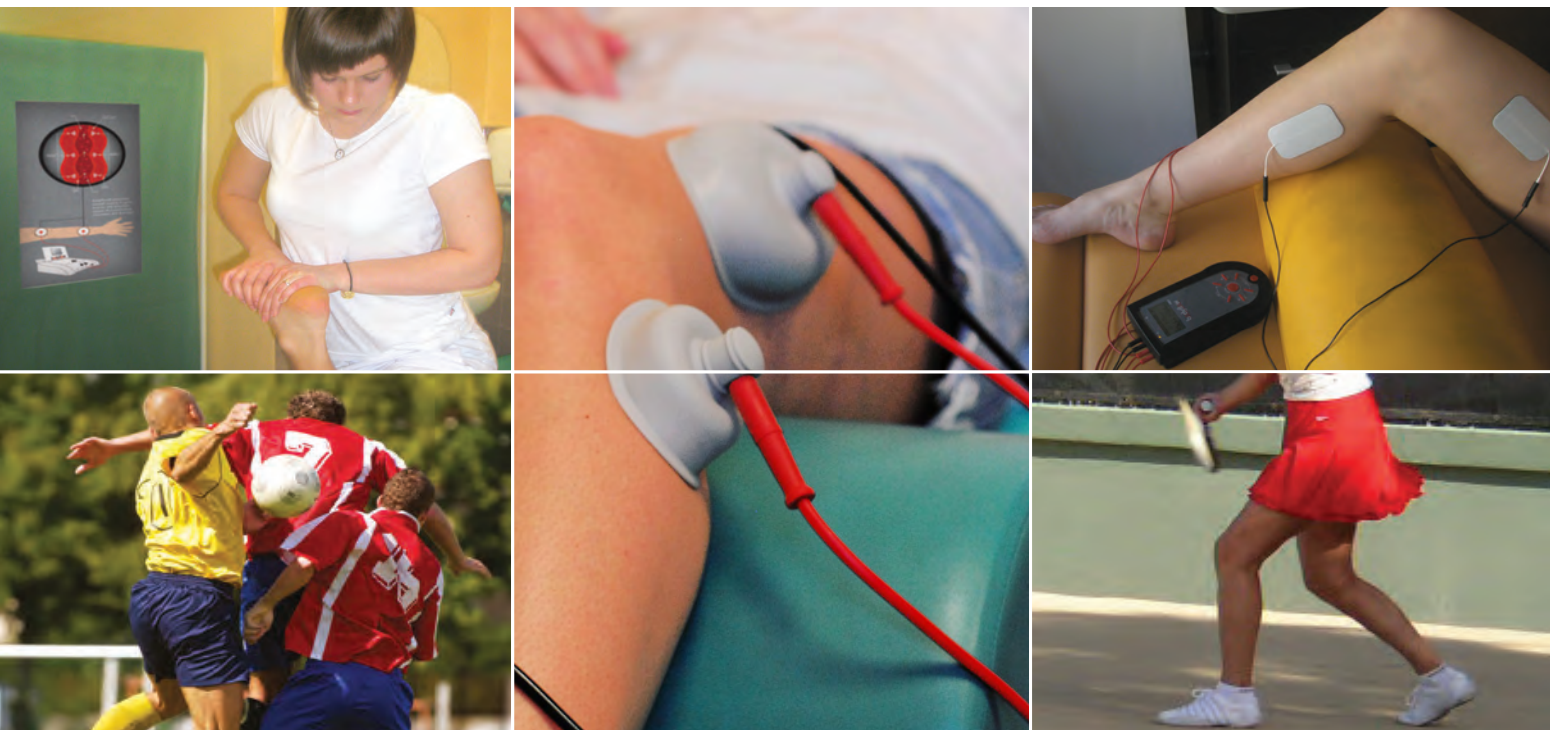
Zaobserwowano również szybszą regenerację tkanek, uzyskiwanie efektu bezbołowego i zanikanie zmian skórnych.

Analizując przedstawione powyżej wyniki, można wnioskować o dużej skuteczności leczenia pourazowych obrzęków z użyciem aparatu **BODYFLOW®**, większej niż innych znanych metod fizyoterapeutycznych. Uzyskane efekty stawiają ją na jednej ze znaczących pozycji w skutecznym leczeniu obrzęków będących następstwem obrażeń kończyn dolnych. Leczenie jest przyjemne dla pacjenta, bodźce odczuwane intensywnie, zaś wzrost dawki z każdym kolejnym zabiegiem motywuje do dalszej terapii. Niewątpliwą zaletą jest również utrzymywanie się efektu lecznicze-

go. Ta innowacyjna metoda leczenia pozwala na podniesienie standardów oraz skuteczne usprawnienie pacjentów z pourazowymi obrzękami kończyn dolnych, a także zapobiega powstawaniu obrzęku przewlekłego, sprawiającego wiele problemów terapeutycznych oraz ograniczającego prawidłowe funkcjonowanie chorego w swoim środowisku rodzinnym i zawodowym.

Marta Skowron

Piśmiennictwo dostępne u autora.

Przyśpieszona regeneracja z Bodyflow® w NZOZ KoMed, Łódź!

„Z przeprowadzonych przez nas badań pod kątem skuteczności terapii aparatem Bodyflow® w leczeniu pourazowych obrzęków kończyny dolnej wynika, iż leczenie wykazało obiektywną skuteczność i kompleksowość - wpłynęło istotnie na zredukowanie pourazowego obrzęku ale również istotnie wpłynęło na zwiększenie ruchomości stawu objętego obrażeniem pourazowym i zwiększenie siły mięśniowej badanej kończyny. Efekt terapii wykazuje charakter długotrwały.”

Dr n. med. Jerzy Kociuga,
Specjalista chirurg ortopeda traumatolog, specjalista medycyny sportowej,
NZOZ KoMed, Łódź, ul. Sienkiewicza 59

bodyflow
szybsza regeneracja

WYŁĄCZNY PRZEDSTAWICIEL BODYFLOW W POLSCE

P. H. HAS-MED
Bielsko-Biała ul. Młyńska 20
biuro@hasmed.pl

www.hasmed.pl
tel: 033 812 29 64
fax: 033 812 31 79